

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IV. Auctoritate Patrum ostenditur Scientia Media.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

Joannes Pri-
deauxius,
haeticorum
in Anglia
primipilus,
Scientiam
mediam im-
pugnat.

primarius quidam Calvinista sententiam Societatis de scientiâ mediâ impugnans, cum argumentum hoc sibi proposuisset, ductum ex prodictione conditionatâ Ceilitarum, si Saul descendisset: *Respondeo*, inquit, cum Zuimel, & Alvarez, constare quidem ex hoc loco, Deum futura conditionata præcognoscere, sed non eo modo quo volunt Iesuita, per scientiam mediam; quid enim obstat cur non præsciret Ceilitas David tradituros, quia ipse decrevisset ut, postâ tali conditione, talis sequeretur effectus? Et in eandem rem, ulterius sic habet: *Iesuita confugiunt ad scientiam Mediam, &c. nostra contra est unica thesis positiva: non datur talis scientia media, sed Deus infallibiliter præscit libera voluntaris determinationes, quia ipse ad hanc vel illam partem ab eterno per decretum immutabile se disposuit.* Sed de hoc satis.

SECTIO QUARTA.

Auctoritate Patrum ostenditur
Scientia Media.

I.

Ex Patribus
affirmant
multi, nul-
lus negat
Scientiam
mediam.

FUSSISSIME hac de re P. Suarez Proleg. 2. citato, cap. 3. 4. & 5. ubi doctissime ostendit plurimos ex Sanctis Patribus scientiam hanc conditionatam, seu mediam agnovisse, negasse neminem; quod etiam probat Opusculo de Scientia Dei, lib. 2. cap. 2. Valquez hic, d. 67. cap. 2. Bellarminus lib. 1. de Gratia & lib. arbitrio, cap. 12. Valentia, Ruiz d. 65. & 66. Molina, Arubal, Granada hic, d. 1. sect. 2. & 3. Alarcon tract. 2. de Scientia Dei, d. 4. cap. 5. & optimè Erice d. 7. cap. 4. & 5. Ex infinitis pauca subjiciam.

II.

Mons S. Au-
gustini cir-
ca scientiam
mediam.

In primis itaque S. Augustinus, tum alibi sæpè, tum in libro de Bono perseverantiæ cap. 9. asserit, ideo nonnullos præmaturâ morte ex hac vitâ à Deo raptos, quia prævidebat, si diutius viverent, fore ut in gravia peccata incidere: *Noterat*, inquit, illos Deus, præsciens esse lapsuros, antequam id fieret, auferre de hac vita. In hoc ergo loco, aperte alruit in Deo scientiam conditionatam, per quam prævidebat, quid sub conditione essent facturi, si nimirum diutius vixissent. Deinde, eodem loco affirmat, idèd Christum noluisse prioribus sæculis hominibus prædicare, quia sciebat eos nec verbis suis, nec miraculis credituros. Idem passim asserunt S. Prosper, Anselmus, Gregorius, Beda, Cyrillus, & alii, dum quarunt, cur Deus creaverit Angelos, quos sciebat, si crearentur, fore malos; cur Saulem ad Regis, Judam ad Apostolatûs dignitatem evexerit, cum, si evhererent, illum inobedientem, hunc proditorem futurum, & ambos ob scelera de tam alto gradu deturbatum iri cognosceret, & alia id genus; que aperte indicant, eos scientiam conditionatam in Deo agnovisse.

III.

S. Augusti-
nus & S. Pro-
sper non ne-
gant Scien-
tiam condi-
tionatam.

Contentund tamen acriter adversarii, hanc scientiam à S. Augustino, & S. Prospero planè fuisse rejectam, quòd in eâ Ariani, Pelagiani, & Semipelagiani errorem suum fundarent. At sanè mirum est, hos Patres, qui tam aperte hanc scientiam variis locis agnoverunt, eam, dum contra hæreticos disputant, rejicere. Resp. itaque, non ipsam scientiam fuisse ab his Patribus rejectam, sed illius abusus. Ariani enim, ut probarent, Christum non esse Filium Dei per naturam, sed per gratiam, eum ad hanc dignitatem assumptum fuisse affirmabant quia Deus præscivit eum melius cæteris acturum, & præcepta Dei non transgressurum. Multi tamen, nec sine maximo fundamento, putant, hæ-

Arianorum
abusus scie-
ntiæ condi-
tionatæ.

reticos non de conditionatâ, sed absolutâ præscientiâ meritorum absolutè, non tantum conditionatè futurorum, esse locutos.

Sed, ut benè advertit Suarez citatus, cap. 4. fuerint locuti hi hæretici de scientiâ conditionatâ, nun propterea rejicienda est scientia tanto orbis bono detecta ad gravissimas quasque in Theologia difficultates enodandas, & libertatem contra hæreticos defendendam accommodata, tantum in Scripturis, & Patribus fundamentum sortita, denique, omnium penè Theologorum, præterquam in adversariorum Scholâ, autoritate firmata? *Corruptio optimi pessima*: & eodem quis argumento sacram Scripturam rejiciendam putaret, cum hæretici eâ abutantur, & in perverfos ad prava sua dogmata stabilienda sensus detorqueant. Imò & scientiam absolutam meritorum futurorum pari quis ratione rejiciendam existimabit, quòd Pelagiani in eâ errorem suum fundarent, asserentes, ex illâ, ob opera bona naturalia prævisa, homines prædestinari.

IV.

Non ideo re-
jicienda est
scientia me-
dia, quòd ab
abutantur
hæretici.

Massilienium itaque, seu Semipelagianorum error fuit, homines vocari ad gratiam, & consequenter ad gloriam prædestinari, ob opera, seu merita naturalia, per quæ, quia conabantur viribus naturæ, dicebant, Deum horum operum intuitu conferre gratiam, & hac ratione primam causam prædestinationis, ac salutis initium, & gratiam prævenientem, tribuebant naturæ. Quoad parvulos verò, in quibus nulla omnino erant opera, quosdam asseriebant sine remedio peccati originalis, alios cum illius remedio ex hac vita decedere ratione illius inchoationis & conatûs naturalis, quem prævidebat Deus fore ut adhiberent alii, alii non adhiberent, si ad maturiorem ætatem, & rationis usum pervenissent. In quibus mitigabant errorem Pelagii, dicentis, homines meris liberi arbitrii viribus actus quosque meritorios elicere posse, ac per eos vitam æternam adipisci; & ad summum concedebat requiri gratiam excitantem, vel cooperantem ad æternam vitam facilius consequendam; nullam verò gratiam aiebat esse absolutè ad salutis adeptionem, necessariam; nec aliud quidquam ad hoc requiri volebat, præter cognitionem legis.

V.

Semipela-
gianorum
error in Deû
scientiâ ma-
re fundatur.

Quid mirum
parvulos
docebant
Semipela-
giani.

In quo erro-
rem Pelagii
mitigabant
Massilienfes.

Solum ergo rejiciebant Patres scientiam conditionatam ut de eâ malè loquebantur hæretici; quantum scilicet agebant, opera conditionatè prævisa, esse ad meritum sufficientia, & ad beatitudinis adeptionem conducere. Scientiam ergo hanc in Deo agnoscebant, ut supra ostensum est; illius abusum, prout Deo ab hæreticis imputabatur, improbabant.

VI.

Non scien-
tiam condi-
tionatam,
sed illius
abusum im-
probant Pa-
tres.

Objicies, Sanctos Patres, & in particulari S. Augustinum, lib. 1. de Orig. animæ, cap. 12. videri hanc præscientiam conditionatam rejicere: sic enim habet: *Quomodo rectè dicitur præsciri futurum quod non est futurum? quomodo verò puniuntur peccata que nulla sunt? id est, que, nec vitâ istâ nondum incipiente, commissa sunt ante carnem, nec morte præveniente, post carnem.* Resp. primò, loqui Patres de præscientiâ, non conditionatâ, sed absolutâ, ut hic locus ex S. Augustino proximè allatus innuere videtur: nil mirum autem, quòd id absolutè præsciri ut futurum non possit, quòd absolutè futurum non est?

VII.

S. Augusti-
nus loquitur
hic de præ-
scientiâ ab-
solutâ.

Resp. secundò: Si velint Patres negare præscientiam rerum sub conditione futurarum, sumunt præscientiam in sensu strictissimo, ita ut præscientia dicat habitudinem ad rem postea secutoram. Latius itaque secundum hunc rigorosum loquendi modum, patet scientia, quàm præscientia; hæc enim ita est scientia alicujus objecti, ut connotet objectum

VIII.

Præscientia
strictissimi
sumptu, quæ
connotet.

verè

verè fecuturum, seu aliquo pòst tempore habitu-
rum existentiam. Sicut exempli gratià hic mundus
proprie non dicitur præcedere, seu antecedere
alium, nec Incarnatio Filii Incarnationem Patris,
aut Spiritus Sancti: unum enim præcedere aliud,
connotat illud aliud fecuturum. *Prænotio*, inquit
S. Damascenus in Dialogo contra Manichæos,
est, qua futura sunt, antequam in actum prodeunt,
nosse. Idem docet Hugo de S. Victore, 1. de Sacram.
par. 2. cap. 18. scientiam Dei distinguens à præ-
scientiâ, dicitque, *Si futura non essent, fore quidem*
in Deo scientiam, non tamen præscientiam: & addit;
illa qua præscientia est, scientia fuisse, etiamsi præscien-
tia non fuisse, si futurum aliquid non fuisse. Idem
etiam affirmat Magister sententiarum, & alii Theo-
logi. Hoc ergo solum sensu negant Patres præ-
scientiam contingentium conditionatè tantum fu-
tutorum.

Scientia & præscientia quo pacto differunt se distinguuntur.

sum in hac fundatum, nequit esse infallibile: con-
jecturæ enim, quæcunque demum fuerint, solum
sunt conjecturæ.

IV. Probatur quartò, nam sine hac scientia non po-
test Deus perfectam providentiam exercere, nec
prudenter se in hominum conversione, & aliis re-
bus contingentibus, gerere; nisi enim sciat quem
effectum habitura esset in Petro talis gratia excitans,
seu bona cogitatio, si ei hic & nunc daretur, fru-
strabitur frequenter divina voluntas, nec assequer-
tur quod intendit, sicque cæco modo in rerum
dispositione procedet, non certissimè & infallibili-
ter, ut Deum decet.

Scientia conditionata ad perfectam providentiam necessariam.

V. Hoc, inter alios, clarissimè docet S. Augustinus
lib. de Prædest. Sanctorum, cap. 14. ubi prædesti-
nationem definiens, sic habet: *Prædestinatio San-*
ctorum nihil est aliud, quam præscientia & preparatio
beneficiorum Dei, quibus certissimè liberantur, quicum-
que liberantur. At sanè non certissimè liberaren-
tur, sed cum maximâ incertitudine, imò casu, si
Deus, quando bonam cognitionem immittit, ne-
sciret utrum habitura esset effectum, necne. Sicut
si quis sagittam in incertum emitteret, dubius scopum
atingat, necne. Unde dicunt aliqui, quem
admodum is, qui primâ sagittâ in incertum emisit,
quæque metam non attingit, aliam & aliam eadem
ratione emittit donec una tandem ex iis scopum
tangat: sic Deus, inquit, quando primam cogi-
tationem, nescius utrum habitura sit effectum,
casso conatu immittit, aliam & aliam immittit de-
bet, donec tandem efficiat quod intendit. *Qui*
modus procedendi, quàm parum dignus Deo sit,
quis non videt? Imò etiamsi moralem quis con-
nexionem inter gratiam excitantem & conversio-
nem fecuturam statuatur, adhuc non certissimè libe-
raretur homo ille, cum conversio ipsius non ha-
beat omnino infallibilem, & consequenter certissi-
mam connexionem cum gratiâ, seu illustratione à
Deo immisâ. Plura de hoc argumento infra,
dum de Prædestinatione & Providentiâ.

V. Verris est, dicitur scilicet, si as scientia conditionata ad prædestinationem.

Sine scientia conditionata à Deo cæco modo procederet.

Moralis certitudo non sufficit ad providentiam.

SECTIO QUINTA.

Ratione probatur, dari in Deo Scientiam conditionatam.

I. RATIO demum Conclusionis est primò,
quam insinuavimus supra cum de cognitione
contingentium absolute futurorum; spectat quippe
ad perfectionem divinæ scientiæ, ut sciat quidquid
est scibile, & omni modo quo est scibile: sed con-
tingentia sub conditione futura, sunt aliquo modo
scibilia, cum & probabiliter cognoscantur à nobis
imperfectè de iis divinantibus; ergo à Deo, qui
habet infinitam vim & perspicacitatem in cogno-
scendo, sciri possunt clarissimè; infinita quippe
virtus cognoscendi non solum quid de facto est,
vel erit, sed quid in quavis rerum peristasi, & qua-
cunque conditione positâ esset, perfectissimè di-
scernit.

I. Omne scibile, eo modo, quo scibile est, à Deo debet cognosci.

II. Secundò probatur: sicut propositio de contin-
gente absolute futuro, est determinatè vel vera,
vel falsa, ita & propositio de contingente sub con-
ditione futuro; nec enim minus verum est, *Petrus*
dabit Paulo librum si petierit, posito quòd factâ pe-
titione, verè sit daturus, quàm, *Petrus absolute da-*
bit Paulo librum, quando absolute, & nullâ positâ
conditione, est daturus; & hic urgeri possunt om-
nia argumenta pro determinatâ veritate, vel falsi-
tate propositionum de futuro contingente absolute,
suprà posita. Confirmatur: qui dicit, *Petrus cras*
peccabit, si in tale consortium venerit, vel verum di-
cit, vel non: ergo Deus videns aliquem hoc dicen-
tem, novit utrum verum dicat, necne; indignum
enim Deo est scientiæ abyssus, ut aliquid ipsum la-
teat, vel ullius rei ignorantia labore.

II. Non minus conditionatè futura sciri debet Deo, quàm futura absolute.

III. Probatur tertio: Si enim Deus certissimè non
novit res omnes sub conditione futuras, potest ho-
mo, ut supra insinuavi, multa Deum interrogare,
ad quæ ipse non poterit respondere, quod per se
statim apparet indignissimum. Confirmatur: si
enim Deus de hisce rebus non habet certam planè
& infallibilem scientiam, sed tantum conjecturalem,
possemus interdum de ejus responsis dubitare;
quod, & contra conceptum omnium est, & ipsius
naturæ luminis contrarium, quod dicitur, responsa
Dei omnia esse oracula omnino certissima, & de
quibus vel minimum ambigere nefas sit. Sequela
autem probatur: per conjecturalem enim scientiam
non tollitur omnis ratio dubitandi, cum hu-
jusmodi scientia semper sit fallibilis; ergo respon-

III. Grave incommodum ex eo quòd Deum certò non cognoscat futura conditionata.

De Deo coniecturalis scientia.

SECTIO SEXTA.

Diluuntur argumenta contra scientiam conditionatam.

OBJICITUR primò, multos ex Sanctis Patri-
bus scientiam mediam, seu conditionatam
negasse, imò ut noxiam rejecisse, utpote Semipe-
lagianorum erroris fundamentum. Respondetur,
Patres, non scientiam mediam, sed illius abusum im-
probare, ut supra, sect. quarta, fuisse ostensum est.
Quando verò S. Prosper, & S. Augustinus asserunt,
nihil præcisi posse, nisi quod absolute & reipsa
futurum est, *Præscientiam* sumunt in sensu illo ri-
gorosissimo, in fine sect. quartæ explicato.

I. Patres non negant scientiam conditionatam.

Solum noto, hæc dicta Patrum, perinde adver-
sariis ac nobis, esse solvenda; nec enim, etiam po-
sito decreto conditionato sunt res illæ absolute futu-
ræ: ergo juxta hos Patres, nequeunt à Deo præ-
cognosci: cum tamen passim affirmant hi Aucto-
res, posse futura contingentia conditionata in de-
creto illo cognosci, quamvis actualem existentiam
nunquam sint habitura. Standum ergo solutioni
loco citato traditæ, nec enim aliam quàm illam,
negant Patres.

II. Dicitur Deo certò non argui ab adversariis.

Objicitur secundò, ex hac nostrâ sententiâ se-
qui, aliquid esse futurum sine decreto Dei, sine
omni enim decreto transit, secundum nos, objectum
de purè

III. Objicitur, sequi, aliquid esse futurum sine decreto Dei.